บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง นวัตกรรมเพื่อการพัฒนาวัฒนธรรมวิจัยของอาจารย์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี เป็นการวิจัยเชิงพรรณา (Descriptive Research) การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวัฒนธรรมวิจัยของอาจารย์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานีในด้านความเชื่อ ทัศนคติ และค่านิยมในการทำวิจัย สภาพการทำวิจัยของอาจารย์ ตลอดจนปัญหา อุปสรรคที่เกี่ยวข้องกับการทำวิจัยของอาจารย์ในปัจจุบัน และพัฒนานวัตกรรมเพื่อการพัฒนาวัฒนธรรมวิจัยของอาจารย์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่

1. ผู้บริหาร คือ คณบดีทุกคณะ รองคณบดีฝ่ายวิจัย หัวหน้าภาควิชา จำนวน 35 คน
2. อาจารย์จากทุกคณะ ของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี จำนวน 403 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่

1. ผู้บริหาร ได้แก่ คณบดี รองคณบดีฝ่ายวิจัย หัวหน้าภาควิชาของทุกคณะ จำนวน 15 คน
2. อาจารย์ประจำของคณะศึกษาศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คณะวิทยาการสื่อสาร คณะรัฐศาสตร์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ และวิทยาลัยอิสลามศึกษาโดยใช้วิธีการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างร้อยละ36 (บุญเรียง ขจรศิลป์, 2543) ของขนาดประชากรโดยการสุ่มอย่างง่าย (simple sampling random) จำนวน 145 คน

คณะ	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1. คณะศึกษาศาสตร์	61	35
2. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	137	22
3. คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	130	48
4. คณะศิลปกรรมศาสตร์	17	9
5. คณะวิทยาการสื่อสาร	16	12
6. คณะรัฐศาสตร์	12	4
7. วิทยาลัยอิสลามศึกษา	30	15
รวม	**403**	**145**

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1. แบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวิจัย
2. แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
3. แบบสอบถามอาจารย์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

การสร้างเครื่องมือ ดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการต่อไปนี้

1. ศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมวิจัยของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ

2. สร้างแบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) เกี่ยวกับวิสัยทัศน์ด้านวัฒนธรรมวิจัยของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาไทย ปัญหา อุปสรรค ในการวิจัยในอดีตและปัจจุบัน และแนวทางการพัฒนาวัฒนธรรมวิจัยของอาจารย์ สถาบันอุดมศึกษาในอนาคต เพื่อนำมาประกอบการสร้างแบบสัมภาษณ์ผู้บริหารและแบบสอบถามอาจารย์ เกี่ยวกับวัฒนธรรมวิจัยของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

3. สร้างแบบสัมภาษณ์ผู้บริหารมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี เป็นแบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) เกี่ยวกับนโยบายด้านการวิจัย การบริหารงานวิจัย การจัดสรรทรัพยากรและงบประมาณด้านการวิจัย การส่งเสริมความรู้และทักษะด้านการวิจัยของอาจารย์ อุปสรรค ปัญหาและแนวทางการพัฒนาวัฒนธรรมการวิจัยของอาจารย์ ในอนาคต

4. สร้างแบบสอบถามอาจารย์เกี่ยวกับวัฒนธรรมวิจัยของอาจารย์ ในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานีที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมาจากการประมวลข้อมูลจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า แบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของอาจารย์ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list) และแบบให้เติมคำลงในช่องว่าง รวมจำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 2 สภาพการทำวิจัยของอาจารย์ เป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (check list) และแบบให้เติมคำลงในช่องว่าง รวมจำนวน 11 ข้อ

ตอนที่ 3 ความเชื่อ ทัศนคติ และค่านิยมด้านการทำวิจัยของอาจารย์ จำนวน 15 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามเกณฑ์ ดังนี้

5 หมายถึง ท่านเห็นด้วยกับข้อความนั้น**มากที่สุด**
4 หมายถึง ท่านเห็นด้วยกับข้อความนั้น**มาก**
3 หมายถึง ท่านเห็นด้วยกับข้อความนั้น**ปานกลาง**
2 หมายถึง ท่านเห็นด้วยกับข้อความนั้น**น้อย**
1 หมายถึง ท่านเห็นด้วยกับข้อความนั้น**น้อยที่สุด**

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นของอาจารย์ เกี่ยวกับปัจจัยที่เอื้อต่อการทำวิจัย ประกอบด้วย ความคิดเห็นด้านนโยบายและการบริหารงานวิจัย ความรู้และประสบการณ์ด้านการวิจัย แหล่งค้นคว้าข้อมูล การจัดสรรทรัพยากรเพื่อการวิจัย เวลาสำหรับการวิจัย และผลตอบแทนด้านการวิจัย จำนวน 20 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามเกณฑ์เช่นเดียวกับข้อคำถามในตอนที่ 3

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมวิจัยของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ได้แก่ นโยบายและแนวทางการวิจัยของชาติ ฉบับที่ 1-6 (พ.ศ. 2520-2549) วัตถุประสงค์ นโยบายและแผนงานหลักการพัฒนาการศึกษา ของแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) แผนอุดมศึกษาระยะยาว ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2543-2557) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 นโยบายและแนวทางสนับสนุนการวิจัยของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) นโยบายด้านการวิจัยของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ บทความทางวิชาการ นโยบายและแผนพัฒนามหาวิทยาลัยมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในช่วงปี พ.ศ. 2546-2549 ตลอดจนกรอบการส่งเสริมสนับสนุนการวิจัยของกองทุนวิจัยวิทยาเขตปัตตานี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำวิจัยของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ

2. ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวิจัย จำนวน 3 คน เพื่อนำข้อมูลมาใช้ประกอบการสร้างแบบสัมภาษณ์ผู้บริหารคณะ และแบบสอบถามอาจารย์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ช่วงระยะเวลาในการสัมภาษณ์คือเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2549 รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่

1. ศาสตราจารย์ นพ. วิจารณ์ พานิช ที่ปรึกษาพิเศษสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ผู้เชี่ยวชาญการวิจัยสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ

2. ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร. นงลักษณ์ วิรัชชัย อดีตหัวหน้าภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้เชี่ยวชาญการวิจัยสาขาวิชาสังคมศาสตร์

3. รองศาสตราจารย์ ดร. ชาญณรงค์ พรรุ่งโรจน์ คณบดีคณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้เชี่ยวชาญการวิจัยสาขาวิชามนุษยศาสตร์

3. ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ผู้บริหารได้แก่คณบดี รองคณบดีฝ่ายวิจัย หัวหน้าภาควิชา ในช่วงเดือน มิถุนายน- กันยายน 2549

4. ส่งจดหมายขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ถึงผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวิจัย ผู้บริหารคณะ และอาจารย์ประจำในทุกคณะ

5. ผู้วิจัยดำเนินการส่งแบบสอบถามอาจารย์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยมีจดหมายขอความร่วมมือจากคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ ส่งถึงคณบดีทุกคณะ จำนวน 7 คณะ ได้แก่ คณะศึกษาศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คณะศิลปกรรมศาสตร์ คณะวิทยาการสื่อสาร คณะรัฐศาสตร์ และวิทยาลัยอิสลามศึกษา ในช่วงเดือน มิถุนายน- กันยายน 2549

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

2. วิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกผู้บริหารโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

3. วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามอาจารย์ โดยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS โดยการหาค่า ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

การพัฒนานวัตกรรม

นวัตกรรมเพื่อการพัฒนาวัฒนธรรมวิจัยของอาจารย์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ผู้วิจัยดำเนินการโดย

1. นำผลการวิเคราะห์วัฒนธรรมวิจัยของอาจารย์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ที่ได้จากการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม มาจัดทำร่าง นวัตกรรมเพื่อการพัฒนาวัฒนธรรมวิจัยของอาจารย์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี 7 ระบบ ได้แก่ ระบบการจัดการงานวิจัย ระบบจูงใจ ระบบพัฒนาอาจารย์นักวิจัย ระบบการจัดสรรทรัพยากรเพื่อการวิจัย ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ระบบสร้างความเป็นเลิศและความเข้มแข็งในศาสตร์และสาขาวิชา และระบบรักษาคุณภาพและมาตรฐานผลงานวิจัย

2. นำร่างนวัตกรรมส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ตามบริบทของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี และนำมาปรับปรุงแก้ไข รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบได้แก่

2.1 ศาสตราจารย์ นพ. วิจารณ์ พานิช ที่ปรึกษาพิเศษสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ผู้เชี่ยวชาญการวิจัยสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ

2.2 ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร. นงลักษณ์ วิรัชชัย อดีตหัวหน้าภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้เชี่ยวชาญการวิจัยสาขาวิชาสังคมศาสตร์

2.3 รองศาสตราจารย์ ดร. สุกัญญา โฆวิไลกูล ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3. นำเสนอนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาวัฒนธรรมวิจัยของอาจารย์ มหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ที่เสร็จสมบูรณ์แล้ว